

Guld Ádám

„Szerintem én vagyok a Jolly Joker, mert ha nincs téma, akkor is elő lehet kapni.”

Hibrid celebritás és a „kelemenannaizmus” kulturális logikája¹

Az elmúlt 15 év során Kelemen Anna a magyar celebvilág állócsillagává vált; egyesek csodálják, viszont a nyilvánosság nagyobb része élvezettel alkot sarkos véleményeket a celebnőről. Ezt a nagy mértékű láthatóságot csak az az átfogó médiajelenlét teremthette meg, amelynek része a sajtó, a televízió, a rádió, a könyvkiadás és az online média – ami egyben azt is igazolja, hogy a híresség iránti érdeklődés hosszú évek óta töretlen a közönség soraiban. A jelenség számos izgalmas kérdést is felvet. Vajon mi jellemzi napjaink hírességeit, és miért tekintjük egyre relevánsabbnak a celebtársadalom és a celebkultúra fogalmát? Egyáltalán kik azok a celebek, és milyen szerepet játszanak a késő-modern mediatisztált nyilvánosságban? Mi állhat a celebek iránti felfokozott érdeklődés hátterében, illetve milyen stratégiákat alkalmaznak a legsikeresebb celebritások a közönség érdeklődésének fenntartása érdekében? Az alábbi tanulmányban ezekre a kérdésekre keresek válaszokat a Kelemen Anna-jelenség vizsgálatán keresztül.

Kulcsszavak: celebtársadalom, celebkultúra, hibrid celebritások, sztárkutatások

1. Bevezetés

Kelemen Anna a hazai celebvilág egyik legismertebb, kategóriájában egyik legsikeresebb szereplőjének tekinthető. A celebnő 2005-ben jelent meg először a szélesebb nyilvánosság előtt, amikor részt vett az Év Playmate-je versenyen.² Bár a megmérettetésen csak második helyezést ért el, a média azonnal felfigyelt a fiatal nő időnként szokatlanul kihívó és kacér, máskor ironikus vagy éppen szenttelen megnyilatkozásaira.

A versenyt követő néhány hét során e szerepléseknek köszönhetően kiderült, hogy Kelemen Anna nem csak egy a sok közül a Playmate lányok hosszú sorában; szókimondó, humoros stílusa a bulvármédia rendszeres szereplőjévé tette. Ezt követően Kelemen Anna személye alig néhány hónap leforgása alatt fogalommal vált a hazai szórakoztatóiparban. Megszületett a magyar Paris Hilton,³ vagyis „Annácska”⁴ karaktere, akivel rövidesen nemcsak a tabloidok hasábjain lehetett találkozni, hanem a televízióban és a rádióban is. Szerepelt felnőtt filmekben, az életéről könyvek születtek, az utóbbi években pedig a közösségi média felületein is aktív.

¹ A címben szereplő idézet és a kelemenannaizmus kifejezés forrása: „Meg lehet nézni, hogy magas pozícióban lévő férfiak nőinek és feleségeinek egy része miben különbözik a magamfajtatól” – Kelemen Anna az Azonnalnak, https://azonnali.hu/cikk/20200217_-meg-lehet-nezni-a-magas-pozicioban-levo-ferfiak-noi-miben-kulonboznek-a-magamfajtatol-kelemen-anna-az-azonnalinak.

² Lásd <https://sztarlexikon.24.hu/sztar/kelemen-anna/>.

³ Hogyan lett Kelemen Anna a magyar Paris Hilton? <https://velvet.hu/celeb/phka061115/>.

⁴ Míg a sajtó a 2005-ben megrendezett Év Playmate-je verseny kapcsán még többnyire a „Kelemen Anna” megnevezést használta, a rendszeressé váló médiamegjelenésekkel párhuzamosan egy idő után már csak „Annácska” néven utalnak a celebnőre.

Az elmúlt 15 év során Kelemen Anna a magyar celebvilág állócsillagává vált; talán alig akad még olyan ember az országban, aki soha ne hallott volna róla. Egyesek csodálják, viszont a közönség nagyobb része élvezettel alkot sarkos véleményeket a celebnő kétes működéséről. Az alábbi tanulmányban ennek a nagy mértékű láthatóságnak és figyelemnek az okait kutatom két lépésben. Előbb egy tartalomelemzés keretében áttekintem azt a késő-modern médiakörnyezet, amelynek az imént említettek szerint része a sajtó, a rádió, a televízió, a könyvkiadás és az online média (Myat 2010). Majd arra a kérdésre keresek választ, hogy a különböző platformokon megjelenő különböző tartalmak mikor és miként járultak hozzá a híresség szinte páratlan ismertségéhez és sikerességéhez.

A tanulmány második felében a *fiktív biográfiai rekonstrukció*⁵ módszerét használom. Ennek során a celebritás bulvármédiában megjelenő élettörténetének vizsgálata kerül fókuszba, miközben biográfiai sajátosságokon keresztül igyekszem megvilágítani a karakter vonzerejét.

2. 360 fokos ismertség: a Kelemen Anna-jelenség mediális környezete⁶

2.1. Sajtó

Kelemen Anna országos ismertsége alapvetően a televízióhoz köthető, de 2005-től a láthatóságához a sajtómegjelenések is nagyban hozzájárultak. A jelenség nem egyedi: a 2000-es évek közepére Magyarországon kiépült az a bulvárbirodalom, amely a kereskedelmi televíziós csatornákkal szimbiózisban óriási felületet biztosított a feltörekvő celebeknek (Gálik & Ferenc 1992).

A hetente megjelenő olcsó bulvárlapokat egyre többen vásárolták, így a bennük szereplő ismert és ismertségre törekvő személyek komoly nyilvánosságot kaptak. Az 1989 után megjelenő bulvárlapok nagy hatást gyakoroltak a hazai kulturális és piaci viszonyokra, ugyanakkor a rendszerváltást követően a bulvárlapok megjelenésének politikai vonatkozása is volt, amely szoros összefüggésben állt a teljes médiarendszer átalakulásával. A nyilvánosság átalakulásának egyik legfontosabb tényezője a média politikai funkciókban bekövetkezett elmozdulása volt, ami a demokratizálódás, a piacosság és a kommodifikálódás irányába mutatott (Farkas 1994, Gulyás 2000). Ezek a folyamatok kedvező környezetet teremtettek a bulvarizálódásnak és a celebkultúra gyors felfutásának, így a 2000-es évek közepére már egy jól működő iparág gondoskodott az izgalmas karakterek felkarolásáról, a hírnévre vágó celebek bemutatásáról.⁷

A fentiek alapján nem meglepő, hogy a 2000-es évek közepétől gyakorlatilag nem találunk olyan hazai bulvárlapot, amely ne foglalkozott volna Kelemen Annával. A celebnő kalandokkal és botrányokkal teli élete mindig komoly érdeklődésre tartott számot a bulvárlapok olvasótáborában; nem véletlen, hogy „Annácska” több tucat címlapon szerepelhetett az elmúlt tizenöt év során. Ha a Kelemen Annával kapcsolatos jellegzetes sajtómegjelenéseket vizsgáljuk – amivel e tanulmány második részében részletesen foglalkozom –, azt találjuk, hogy Anna tökéletes bulvárcelebnek tekinthető (Albertoni 2007).

Kelemen Anna bulvársajtó-perszónája olyan jelenség, amellyel a közönség döntő többsége valamilyen módon rezonál. Botrányos történetei miatt sokak számára a bukott nő archetípusát testesítheti meg; mások szabad, független nőnek láthatják, vagy éppen a kinézetéért csodálják. A Kelemen Anna-jelenség vonzerejét az jelenti, hogy bár a bulvársajtó végtelenen botrányos nőként ábrázolja Annát, személyiségének mégis vannak olyan vonásai, amelyek valóságossá, megközelíthetővé teszik a közönség számára. S bár a bulvárhírek alapján az élete valóságos szappanoperának tűnik, ezek a történetek nem egyszerűen csak szórakoztatnak, hanem a képzeletet is stimulálják, gondolkodásra és állásfoglalásra készítetik az olvasókat. Mindez csak úgy lehetséges, hogy a bulvársajtó által Kelemen Annáról elmondott történetek a látszat ellenére is sokrétűek, és a legjobb sorozatok mintájára mindig tartogatnak váratlan fordulatokat, meglepetéseket (Cashmore 2014).

⁵ A koncepció és módszertan részletes kifejtését lásd e tanulmány 3. fejezetében.

⁶ A 360 fokos ismertség jellemzőiről lásd Guld (2020).

⁷ Az érett ismertségipar jellemzőit lásd Törőcsik (2017).

2.2. Rádió

Kelemen Anna a magyar kereskedelmi rádiók műsorainak állandó szereplőjévé vált 2005 után. A szerkesztők ma már nemcsak a személyével kapcsolatos híreket dolgozzák fel rendszeresen, hanem az utóbbi években élő adásokba is egyre gyakrabban hívják vendégként. Ezek a rádióműsorok egyértelműen a bulvár műfajába sorolhatók, s – mint ilyenek – jellemzően „Annácska” botrányaival, magánéletével, szexuális szokásaival és testével foglalkoznak.

A celeb rádiós karrierjének eddigi csúcsát 2019-ben érte el, amikor önálló műsort kapott a Broadway Rádióban *Anna nap a Broadway Rádióban* címmel. A műsor könnyed, humoros rádiós talkshow volt, amelyben a műsorvezető újságírókkal és hírességekkel beszélgetett. Elsősorban magánéleti problémákat, szexuális és párkapcsolati kérdéseket vitattak meg a szereplők, s a beszélgetésekhez gyakran egy-egy betelefonáló hallgató is csatlakozott. Az adásokat a celeb minden fontosabb csatornáján népszerűsítette; az ezekhez kapcsolódó képek és szövegek a karakteréhez illő figyelemfelkeltő, provokatív hangnemben születtek:

Sziasztok! Holnap este a Broadway Rádióban fm 87.6-on újra Anna Napja! Legyél a beszélgető alanyom, hogy állítmánnyá válhass! Küldd el a számodat és lehet, Te leszel a szerencsés, és máris állíthatod a magadét!⁸

Az említett műsorokra az elmúlt néhány évben jellemzővé vált, hogy Anna gyakran nem egyszerű celebként tűnik fel a programokban, hanem olyan párkapcsolati vagy szexológiai „szakértőként”, aki tekintélyes tapasztalat birtokában ad tanácsokat a rádióhallgatóknak.

2.3. Televízió

Kelemen Anna a televízión keresztül vált országosan ismert hírességgé, s ebből a szempontból a televíziós celebek jellegzetes karrierútját járta be (Guld 2019).

A 2000-es évek környékén a Playboy magazin által szervezett Év Playmate-je verseny még igazi médiaeseménynek számított. A rendezvény és előkészületei minden évben óriási sajtóvilvánosságot kaptak. Az esemény minden szezonban több héten keresztül állandó témát szolgáltatott a médiának, hiszen a versenybe beválogatott tizenkét hölgy négy hónapon keresztül vetélkedett az Év Playmate-je címért.⁹

A versenyben való részvétel okán a lányok már hetekkel a tényleges megmérettetés előtt rendszeresen szerepelhettek a kereskedelmi televíziócsatornák olyan bulvárjellegű magazinműsoraiban, mint a TV2 *Aktív* vagy az RTL Klub *Fókusz* című adásai. A közönség így hamar megismerkedhetett a nevezőkkel, és bőven volt idő arra, hogy az érdeklődők kiválasszák a kedvenceiket. A forgatókönyv 2005-ben is a fentiek szerint zajlott, az esélyesek közül azonban csak két hölgy keltette fel igazán a média és a közönség érdeklődését. Az egyik népszerű induló a Dundika néven elhíresült Hornyák Hajnalka volt, a másik pedig Kelemen Anna.¹⁰ A korabeli beszámolók szerint míg a mindig mosolygós Dundika kedves, barátságos természete és nőies formái miatt vált vonzóvá a rajongók körében, addig Kelemen Anna inkább meglepő, sokszor mulatságos vagy éppen megbotránkoztató nyilatkozatai, illetve feltűnő megjelenése miatt vált érdekessé.

A versenyt követően „Annácska” valósággal berobbant a magyar televíziós piacra, és rövid idő alatt jóval nagyobb láthatóságot szerzett magának, mint az első helyezett. Ebben a megjelenésén kívül komoly szerepet kaptak kisebb-nagyobb botrányok is, mint például az az eset, amikor Anna és a harmadik helyezett Kiss Anna-

8 Lásd <https://www.life.hu/hirek/20180420-kelemen-anna-egy-radiomusorhoz-var-beszelgetotarsakat.html>.

9 Dundika lett 2005 magyar playmate-je, <https://translate.google.com/?hl=hu#view=home&op=translate&sl=en&tl=hu&text=Dundika%20lett%202005%20magyar%20playmate-je>.

10 Lásd <https://starity.hu/sztarok/hornyak-hajnalka/>.

mari lopott autóval távozott egy vidéki fotózásról.¹¹ A valódi áttörést azonban a TV2 *Buzera*¹² című humoros sztárvetélkedője jelentette, amelynek Kelemen Anna állandó szereplője lett.

A Bochkor Gábor által vezetett műsorban minden héten öt sztárvendég próbált megfejteni nézői feladványokat úgy, hogy a résztvevők különböző mulatságos elméleteket gyártottak a lehetséges megoldásokhoz. Anna közreműködésének köszönhetően szinte minden adásból címlapsztori született, mivel az egykori playmate hol azzal szórakoztatta a közönséget, hogy bejelentést tett, miszerint megtalálta a G-pontját, hol pedig szerelmet vallott műsorbéli partnerének, Verebes Istvánnak.¹³

A *Buzerát* a következő években még több tucatnyi televíziós felkérés követte, így „Annácska” szerepelt egyebek között a *Hal a tortán*, a *Kasza!*, az *Esti frizbi Hajdú Péterrel*, az *Esti showder Fábry Sándorral*, az *Ezek megőrültek!*, a *Gyertek át!* és az *Édes élet* című műsorokban – ezek a magas nézettségű, népszerű programok a legismertebb hazai celebek közé emelték Kelemen Annát.¹⁴ A televíziós szereplések és megjelenések máig nagy láthatóságot biztosítanak a hírességnek. E tanulmány írásának időpontjában Kelemen Anna éppen az RTL Klub stábját fogadja otthonában, ahol az anorexiával kapcsolatos vádakra reagál,¹⁵ míg az ATV *Civil a pályán* című adásának szereplői arról vitatkoznak, hogy miként befolyásolhatja Kelemen Anna barátsága az LMP-s politikus, Ungár Péter karrierjét.¹⁶

2.4. Felnőtt filmek

Kelemen Anna a 1990-es évek végétől szerepelt felnőtt filmekben, majd kisebb-nagyobb megszakításokkal a 2010-es évekig feltűnt hazai és külföldi gyártású pornográf videókban. Korai filmjei visszhang nélkül maradtak, így 2005-ben gyakorlatilag ismeretlenül indulhatott az Év Playmate-je versenyen, ami végül meghozta számára az országos ismertséget.

A televíziós szerepléseit követő felfokozott érdeklődés vezetett Kelemen Anna első komolyabb botrányához, amikor fény derült a celebnő felnőtt filmes múltjára. A playmate eleinte tagadta, hogy ő volna látható a filmekben, de későbbi nyilatkozataiban már tett utalásokat arra vonatkozóan, hogy a húszas éveie elején valóban szerepelt erotikus filmekben.

Ehhez képest az önéletrajzi ihletésű könyveiben, illetve az azok kapcsán készült interjúkban már nyíltan beszélt azokról az évekről, amikor közelebbi kapcsolatba került a pornóiparral. Az első botrányok lecsengése után a felnőtt filmes múlt a Kelemen Anna-jelenség részévé vált. A celebnő 2010-ben tért vissza a filmezéshez. Ekkor már Kelly Lennox néven forgatott, miközben a bulvármédiában sem csinált titkot a kamera előtti munkájából.¹⁷ Érdeemes megjegyezni, hogy Kelemen Annát filmes múltja ellenére sem a pornóiparral azonosította a média és a közönség, hanem olyan médiaszemélyiségként, celebként gondolt rá, aki felnőtt filmes háttérrel is rendelkezik.

2.5. Könyvek

Kelemen Anna életéről 2020-ig két életrajzi ihletésű könyv jelent meg.

Az első egy 2007-ben publikált interjúkötet, amely Havas Henrik közreműködésével készült, és a *Méhkirálynő – Kelemen Anna története* címen került a boltok polcaira (Havas 2007). A könyv tovább bővítette azoknak

11 Lopott autóval száguldoztak a Playboy-nyuszik, <https://translate.google.com/?hl=hu#view=home&op=translate&sl=en&t=hu&text=Lopott%20autóval%20száguldoztak%20a%20Playboy-nyuszik>.

12 Lásd <https://port.hu/adatlap/film/tv/buzera--buzera/movie-72078>.

13 Hogyan lett Kelemen Anna a magyar Paris Hilton? <https://velvet.hu/celeb/phka061115/>.

14 Lásd <https://sztarlexikon.24.hu/sztar/kelemen-anna/>.

15 Lásd <https://rtl.hu/rtlklub/fokusz/kelemen-anna-kikeri-maganak-hogy-drogozna-vagy-anorexias-lenne>.

16 Kelemen Anna médiatanácsokat ad Ungár Péternek, <http://www.atv.hu/video/video-20200207-civil-a-palyan-2-resz-2020-02-08>.

17 Miért vállalt ismét pornót Kelemen Anna? <https://www.baon.hu/szines/sztarvilag-szines/miert-vallalt-ismet-pornot-kelemen-anna-344232/>.

a bulvarizáló botránykönyveknek a sorát, amelyekkel Havas az 1990-es évek óta komoly közönségsikereket ért el a könyvpiacra. Emellett a kötet tematikusan is illeszkedett a szerző olyan, szexualitással, prostitúcióval és pornográfiával foglalkozó írásainak sorába, amelyek 2003 és 2007 között jelentek meg.¹⁸

Az interjúkötet 22 fejezete valójában Havas és Kelemen személyes hangvételű, privát beszélgetéseit eleveníti fel, és az egymáshoz csak lazán kapcsolódó elbeszélések nem egy összefüggő élettörténetet mesélnek el, hanem az átlagos olvasó számára megdöbbentő és megbotránkoztató részleteket villantanak fel a celebnő életéből. A kötetben bemutatott történetek mozgatórugója a botrány és a sokkolás, a beszámolók központi témája pedig a szexualitás, a prostitúció, a droghasználat, illetve a hazai és a nemzetközi celebvilág sötét ügyleteinek leleplezése.

A Kelemen Anna életéről szóló második kötet *Harminc nap a nép szolgálatában – Így szexel a magyar elit* címen jelent meg 2014-ben (Kelemen 2014). Műfaji szempontból a kötet a naplóregényekre emlékeztet; az írás azokból a feljegyzésekből állt össze, amelyeket a celebnő saját maga készített egy harminc napos időszak során. Erre a kötetre is jellemző, hogy a szöveg nem egy egységes történetet mesél el, hanem olyan emlékmozzaikból építkezik, amelyek csak lazán kapcsolódnak egymáshoz. Tartalmi szempontból is sok hasonlóságot találunk a korábbi életrajzi könyvvel, mivel a naplóban olvasható történetek is alapvetően a szexualitás extrém formáival és a prostitúcióval foglalkoznak.

A *Harminc nap a nép szolgálatában* is erősen bulvarizáló témákkal dolgozik, hiszen nemcsak nyíltan vállalja a tudatos normaszegések bemutatását, hanem egyúttal az elit életmódjával kapcsolatban is sötét titkokat tár fel.

2.6. Online média

Kelemen Anna jelenleg négy közösségi platformon aktív: a Facebookon, a YouTube-on, az Instagramon és a Twitteren találkozhatunk a *Kelemen Anna Official* branddel. Az említett csatornák közül a Facebookra és az Instagramra kerül ki a legtöbb poszt, ezeken a felületeken 2017 óta figyelhető meg jelentősebb aktivitás. Kelemen Anna Facebook-profilját jelenleg 45 000 ember követi és közel 47 000 kedveli; ezzel a hazai viszonyok között a celeb közepes méretű online influencernek tekinthető.¹⁹

Anna szinte napi rendszerességgel posztol a Facebookon. Posztjainak többsége erotikus képi tartalmakkal dolgozik, s az ezekhez társított szöveges bejegyzések is gyakran kihívó hangnemben születnek. 2017-ben indította az Instagram oldalát, ahova azóta is rendszeresen posztol tartalmakat. 2020 elején 64 700 követővel rendelkezik a felületen.²⁰

A feltöltött anyagok döntő többsége fotó, kisebb része videó. Ezekon kivétel nélkül a celeb látható, jellemzően erotikus vagy pornográf jellegű pózokban. Az Instagramra kikerülő posztok a Facebookon is szerepelnek, viszont az előbbin jóval nagyobb komment- és like-számot érnek el, amiből arra lehet következtetni, hogy a két platform közül az Instagramon aktívabb a követőtábor. Kelemen Anna YouTube-csatornája szintén 2017-ben indult; a felületre 40 videó került feltöltésre, a csatornának 10 500 feliratkozója van.²¹ A tartalmak jóval ritkábban és rendszertelenebbül jelennek meg ezen a platformon. Nem ritka, hogy több hónap is kimarad két megjelenés között. A feltöltések között itt kevesebb az erotikus tartalom. A videók többsége humoros, gyakran önironikus hangnemben készült; ilyen egyebek között a *Les, gól, sarok – gyorstalpaló*²² vagy a *Kelemen Anna találkozási az orosz irodalommal*²³ című videó. Más vlogokban a celeb sokkal komolyabb témákat feszeget; ilyen az *Állatvédelem*²⁴ és a *Prostituált világ*²⁵ című feltöltés.

18 Ezek a megjelenés sorrendjében: *Kurvaélet* (2003), *Pornó 1. – Prúdek legyünk, vagy...?/hetero..., soft..., hard...* (2004), *Pornó 2. – Prúdek legyünk, vagy...?/bizarr!...* (2004), *Méhkirálynő - Kelemen Anna története* (2007).

19 Lásd <https://www.facebook.com/kelemenannaofficial/>.

20 Lásd <https://www.instagram.com/kelemenannaofficial/>.

21 Lásd <https://www.youtube.com/channel/UCkNz0EC9sBjJBLIqhNqgWoA>.

22 Lásd <https://www.youtube.com/watch?v=F-7X9WrJhXA>.

23 Lásd <https://www.youtube.com/watch?v=DaDKt8VMp3s>.

24 Lásd <https://www.youtube.com/watch?v=tEwg8MpCOvQ>.

25 Lásd <https://www.youtube.com/watch?v=6pJSNekvQ-k&t=153s>.

A híresség Twitter-profilja 2012-ben indult, és mindössze 163 követővel rendelkezik.²⁶ Ennek nyilvánvalóan az aktivitáshiány az oka; a felületen összesen két poszt született, az egyik 2012. július 12-én, a másik 2017. december 22-én. Mindebből az derül ki, hogy Kelemen Anna csak a saját csatornáin keresztül is komoly online jelenléttel rendelkezik, s bár nem tekinthető tipikus online véleményvezérnek vagy influencernek, mégis népes követőbázis kíváncsi a posztjaira.

Az eddigieket összegezve kiderül, hogy Kelemen Anna olyan híresség, aki 360 fokos láthatósággal rendelkezik a médiában, vagyis minden jelentősebb platformon feltűnik.²⁷ Nyilvánvaló azonban, hogy maga a jelenlét izgalmas tartalmak nélkül mit sem ér, így e tanulmány második felében azzal foglalkozom, hogy milyen tartalomstratégia teremti meg a celebritás iránti állandó érdeklődést.

3. Fikciós biográfiai rekonstrukció: kutatási kérdés, módszerek és eredmények

E tanulmány második felében a magyar bulvármédia egyik legismertebb szereplőjének működésén keresztül azt szeretném bemutatni, hogy a nyilvánosságban hosszú ideig sikeres celebek milyen stratégiákat alkalmaznak annak érdekében, hogy folyamatosan a figyelem középpontjában maradhassanak. Értelmem szerint a legsikeresebb celebek médiaperszónája olyan társadalmi, kulturális, gazdasági konstrukció, amely mindig a figyelemgazdaság aktuális érdekei szerint változik, és sohasem a „valós” személyt mutatja. Ehelyett a hosszú időn keresztül aktív celebek nyilvános személye, személyisége (*public persona*) médiaipari terméknek tekinthető, olyan maszknak, amely amellel, hogy a bulvármédia közönségét szórakoztatja, nemcsak profitot termel, hanem a társadalmat foglalkoztató kérdéseket is tematizálja, illetve ezen keresztül a normarendszerek működését is láthatóvá teszi.

A vizsgálat során a *fikciós biográfiai rekonstrukció* módszerét használom.²⁸ A megközelítés a klasszikus biográfiai elemzést tekinti a módszertan kiindulópontjának,²⁹ vagyis a cél egy konkrét személy pályafutásának rekonstruálása, miközben elfogadjuk, hogy az illető élettörténete csak *társadalmi konstrukcióként* értelmezhető (Berger & Luckmann 1966).

A módszer elnevezésében használt fikciós jelző azt teszi egyértelművé, hogy a vizsgálat során nem a hagyományos adatgyűjtési módszereket követjük, azaz nem a hivatalos, hitelesnek tekinthető források és adatközlők beszámolóira hagyatkozunk, úgymint a narratív életútinterjúk³⁰ vagy a dokumentumok tartalomelemzése.³¹ Ehelyett az élettörténet felvázolása a bulvármédiában megjelenő szövegek alapján történik azzal a belátással, hogy a tabloidok nem törekednek az „objektív valóság” bemutatására, hanem bevett gyakorlatként morális tanmeséket állítanak a közönség elé. Ezekben a tanmesékben a valóság és a fikció sajátos módon keveredik, miközben a bulvármédia a műfajra jellemző szempontok szerint torzítja a szereplők személyiségét és élettörténetét, egyes eseményeket kiemel és felnagyít, másokat ignorál vagy elhallgat (Dayan & Katz 1992). A bulvármédia tehát *dekontextualizálja* és *rekontextualizálja* az celebek élettörténetének bizonyos elemeit, s ezáltal nemcsak a tabloidokra jellemző jelentéstöbblet jön létre, hanem egy olyan részben fikciós karakter is, amely egyszere szolgál társadalmi, gazdasági és kulturális célokat.

26 Lásd https://twitter.com/kelemenanna01/with_replies.

27 A 360 fokos ismertség jellemzőiről bővebben Guld (2020).

28 A kifejezés Isabel Ferreira Gould tanulmányában fordul elő hasonló értelemben, a saját céljaimnak megfelelő értelmezést lásd alább (vö. Gould 2008).

29 A biográfiai leírás és elemzés gyakorlata egyaránt megjelenik a szociológia eszköztárában, az irodalomtudományokban és a sztárkutatásokban is. Interdiszciplináris jellegénél fogva olyan univerzális módszernek tekinthető, amely komplex társadalmi és kulturális jelenségek leírására alkalmas. A módszerről bővebben lásd Goodwin (2012).

30 Lásd Schütze (2007).

31 Erről bővebben lásd Hodder (2012), Leskelä-Kärki (2012).

A fentieknek megfelelően a kutatás korpuszát három népszerű online bulvárlap szolgáltatta: a Blikk.hu, a Borsonline.hu és a Velvet.hu. A kutatás során a bulvároldalak öt évnyi termését elemeztem; a három portálon összesen 364 darab cikk jelent meg Kelemen Annáról 2015. január 1-je és 2020. február 29-e között.

A portálokon megjelent írásokban a celebnő olyan jelentősebb életeseményeit igyekeztem beazonosítani, amelyeket a bulvármédia érdekesnek tartott arra, hogy azokról beszámoljon. Az elemzés két lépésben valósult meg. A kutatás első fázisában az egyes cikkekben felbukkanó történeteket vagy életeseményeket a Császi Lajos (2002, 2003) által leírt kisértésekbe soroltam az alábbiaknak megfelelően:

- *Leleplezés típusú tabloidok:* A leleplezés eredményeként elinduló pletykák, majd az abból kirobbanó botrányok szinte kivétel nélkül ismert emberek életéhez kötődnek, és egy sötét titok nyilvánosságra kerülésével hozhatók összefüggésbe. A leleplezés típusú bulvártartalmakban többnyire negatív rítusok vannak jelen.
- *Próbatétel típusú tabloidok:* A kategóriába tartozó bulvárhírek jellemzően balestekről és szerencsétlenségekről szólnak. A bulvármédia a negatív körülmények leírása mellett komoly hangsúlyt fektet a szereplők bátor helytállásának bemutatására, s ezzel az aktussal hétköznapi hősöket állít a közönség elé. A próbatétel típusú tabloidokban sajátosan keverednek a pozitív és a negatív rítusok.
- *Újjászületés típusú tabloidok:* Olyan hírek, amelyek sztárok vagy hétköznapi emberek életében bekövetkező sorsfordító eseményekkel foglalkoznak. Altípusai a lelki megújulás, a testi megújulás és az anyagi megújulás – ezekben egyaránt felbukkanhatnak pozitív és negatív rítusok is.

A kategorizálás után kialakuló szövegcsoportokat, illetve az azokban megjelenő életeseményeket először platformonként vizsgáltam.

Az eredmények összesítésével vázoltam fel Kelemen Anna bulvármédiában kirajzolódó élettörténetét az elmúlt öt évre vonatkozóan, majd ezekből az eredményekből vontam le a végső következtetéseimet. A portálokon megjelent cikkek elemzése a következő eredményeket hozta.

3.1. Blikk.hu

A mintában szereplő cikkek döntő többsége – 197 írás – a Blikk.hu oldalán jelent meg.

A portálon közölt cikkek többsége kifejezetten rövid: az írások jelentős része mindössze négy-öt mondatban foglal össze egy-egy izgalmasabb életeseményt. A szövegek kidolgozottsága alacsony színvonalú, nyelviileg az egyszerűség, stilisztikailag a figyelemhajtás, bulvarizáló, zsurnalisztikus fordulatok dominanciája jellemző. A portálon megjelent bulvárcikkek tartalom szerinti megoszlása az 1. táblázat szerint alakul.

1. táblázat. Blikk.hu, n=197

Leleplező típusú tabloid	Próbatétel típusú tabloid	Lelki megújulás	Testi megújulás	Anyagi megújulás
164	9	14	9	1

Forrás: saját szerkesztés

Kelemen Anna leginkább a szexbotrányai miatt szerepelt az oldalon. Ezekkel a hírekkel összefüggésben gyakran bukkant fel témaként a prostitúció (*Kelemen Anna megint pénzért árulja a testét,*³² *Egy menet negyvenezer*³³),

32 Lásd <https://www.blikk.hu/sztarvilag/kelemen-anna-megint-penzert-arulja-a-testet/ceed6fe>.

33 Lásd <https://www.blikk.hu/sztarvilag/annacska-egy-menet-negyvenezer/zlcw91z>.

a celebnő botrányos viselkedése (*Bedrogozva szórakoztatott négy olimpiai bajnokot*³⁴), valamint pikáns posztokról, képekről és videókról szóló cikkek (*Kelemen Anna meztelen képeket posztolt*³⁵).

Az említett témák mellett csak kevés cikk foglalkozott Anna aktuális párkapcsolataival (*Jáksó László és Kelemen Anna egy pár!*³⁶), és még ennél is kevesebb szövegben jelentek a celeb megújulásával kapcsolatos hírek (*Kelemen Anna: örült mellcsere,*³⁷ *Kelemen Anna kiárúsítja mindenét*³⁸).

3.2. Borsonline.hu

A mintában szereplő cikkek másik jelentős része – 108 darab írás – a Borsonline.hu oldalán jelent meg. Tartalmi szempontból e cikkek részben új történéseket tematizálnak Anna életéből, részben pedig ugyanazokról az eseményekről esik szó, amelyekkel a Blikk.hu is foglalkozott. Nyelvi és stilisztikai szempontból nem találunk komoly eltérést a Blikk.hu és a Borsonline.hu írásai között; az egyetlen különbség az, hogy a Borsonline.hu valamivel hosszabb írásokat közölt a celebnőről. A portálon megjelent bulvárcikkek megoszlása a 2. táblázat szerint alakul a tabloidok típusa szerint.

2. táblázat. Borsonline.hu n=108

Leleplező típusú tabloid	Próbátétel típusú tabloid	Lelki megújulás	Testi megújulás	Anyagi megújulás
54	17	14	14	9

Forrás: saját szerkesztés

A portálon megjelent cikkek többsége a leleplezés típusú tabloidok kategóriájába tartozik, és a legtöbb esetben a leleplezés a testi kitárulkozással és a prostitúcióval függ össze.

Az írásokban Anna olyan titkokról rántotta le leplet, mint hogy többször is a testével keresett pénzt (*Fél nap 370 ezer forint Kelemen Annával – fotók*³⁹), máskor pedig arról beszélt, hogy hány vendége kereste fel (*Kelemen Annának tegnap is és ma is volt fizető kuncsaftja*⁴⁰). Ezek mellett csak időnként tűnik fel egy-egy olyan szöveg, amely Anna párkapcsolatába enged betekintést (*Döbbenet: Kelemen Anna sakkozik is a szerelmével*⁴¹), illetve ami azzal foglalkozik, hogy a celebnőnek milyen anyagi elvárásai vannak a párjával szemben (*Annácska pasija havi tízmilliót keressen!*⁴²).

A próbátételek mellett (*Annácska kamerák előtt szabadul meg félelmeitől*⁴³) a portál élénken foglalkozott a híresség lelki megújulásaival (*Megdöbbenő! Szűzies lett Kelemen Anna,*⁴⁴ *Szerelemre és gyerekekre vágyik Kelemen Anna*⁴⁵) és testi átalakulásával is (*Élő szexbaba lett a lefogyott Kelemen Annából*⁴⁶).

34 Lásd <https://www.blikk.hu/sport/cspat/bedrogozva-szorakoztatott-negy-olimpiai-bajnokot/1b3ftm8>.

35 Lásd <https://www.blikk.hu/sztarvilag/sztarsztorik/kelemen-anna-meztelen-kepet-posztolt/tyyyz7t>.

36 Lásd <https://www.blikk.hu/jakso-laszlo-es-kelemen-anna-egy-par/6dsr97w>.

37 Lásd <https://www.blikk.hu/sztarvilag/kelemen-anna-orult-mellcsere/rwdk259>.

38 Lásd <https://www.blikk.hu/galeria/megszabadult-ruhaitol-kelemen-anna/n9kb8m7>.

39 Lásd <http://www.borsonline.hu/celeb/fel-nap-370-ezer-forint-kelemen-annaval-fotok/109764>.

40 Lásd <http://www.borsonline.hu/celeb/kelemen-annanak-tegnap-is-es-ma-is-volt-fizetos-kuncsaftja/141850>.

41 Lásd <http://www.borsonline.hu/celeb/dobbenet-kelemen-anna-sakkozik-is-a-szerelmével/131193>.

42 Lásd <http://www.borsonline.hu/celeb/annacska-pasija-havi-tizmilliot-keressen/106738>.

43 Lásd <http://www.borsonline.hu/celeb/annacska-kamerak-elott-szabadul-meg-felelmeitol/116571>.

44 Lásd <http://www.borsonline.hu/celeb/megdobbento-szuzies-lett-kelemen-anna/105588>.

45 Lásd <http://www.borsonline.hu/celeb/szerelemre-es-gyereke-re-vagyik-kelemen-anna/102896>.

46 Lásd <http://www.borsonline.hu/celeb/elo-szexbaba-lett-a-lefogyott-kelemen-annabol/133489>.

3.3. Velvet.hu

A legnépszerűbb hazai online bulvároldalak közül a Velvet.hu közölte a legkevesebb írást Kelemen Annáról. Ezen a platformon mindössze 59 cikk foglalkozott a híresség életével 2015 és 2020 eleje között. Tartalmi szempontból e cikkek között alig találunk olyan újdonságot, amit a Blikk.hu vagy a Borsonline.hu ne közölt volna, ezért ebben az esetben tematizációs szempontból válik érdekessé az, hogy a kevesebb megjelenés mely főbb életeseményekről számolt be, vagyis milyen fordulatokat tartottak elég érdekesnek a szerkesztők.

A Velvet.hu írásaira jellemző, hogy nyelvi és stilisztikai szempontból nem találunk komoly eltérést a portál és korábban vizsgált oldalak cikkei között; a szövegeket figyelemfelkeltő címek, rövid terjedelem, egyszerű nyelvi eszközök jellemzik, s mindezt képek, esetenként videók egészítik ki. A portálon megjelent bulvárcikkek megoszlása a 3. táblázat szerint alakul a tabloidok típusa szerint.

3. Táblázat. Velvet.hu, n=59

Leleplező típusú tabloid	Próbátétel típusú tabloid	Lelki megújulás	Testi megújulás	Anyagi megújulás
24	11	9	11	4

Forrás: saját szerkesztés

A Velvet.hu oldalon megjelenő cikkek döntő többsége kifejezetten negatív hangvételű, a szövegek többsége a prostitúció témájával foglalkozik (*Kelemen Annát többször is kiközvetítették gazdag férfiakhhoz*,⁴⁷ *Szexoldalon bukkant fel Kelemen Anna*⁴⁸). Ezek mellett csak néhány olyan írás tűnik fel, amely a híresség politikai ambícióival kapcsolatos próbátételeket tárgyalja (*Kelemen Anna indul a választásokon*⁴⁹), vagy amelyek a testi (*Kelemen Annára rá sem lehet ismerni*⁵⁰), lelki (*Kelemen Anna szerelemre vágyik*⁵¹) és anyagi (*Kelemen Anna várhat a könyve után járó pénzére*⁵²) megújulásaival foglalkoznak.

4. A kelemenannaizmus kulturális logikája

Egy 2020 februárjában készült interjúban Kelemen Anna így válaszolt arra a kérdésre, hogy mi a foglalkozása:

Semmi, nem definiálom. Már szoktam azt mondani, hogy kelemenannaizmus. A szabad gondolkodást képviselem. Azt, hogy nem kell választani aközött, hogy fekete vagy fehér vagy, vannak árnyalatok. Nem szeretem a szabályokat.⁵³

A fentiek alapján alaposabb elemzés nélkül is könnyen belátható lenne, hogy a kelemenannaizmus miért tartja állandó izgalomban a bulvármédia olvasóközönségét. Ugyanakkor a tabloidokból kirajzolódó élettörténet alaposabb vizsgálatával öt különböző, egymással mégis szorosan összefüggő magyarázatot vázolhatunk fel a celebnő átfogó és hosszú ideje tartó láthatóságára és sikerességére vonatkozóan. Ezek a következőképpen alakulnak: 1)

47 Lásd https://velvet.hu/gumicukor/2015/01/28/kelemen_annat_tobbszor_is_kikozvetitettek_gazdag_ferfiakhhoz/.

48 Lásd https://velvet.hu/gumicukor/2016/02/28/szexoldalon_bukkant_fel_kelemen_anna/.

49 Lásd https://velvet.hu/gumicukor/2018/02/21/kelemen_anna_indul_a_valasztasokon/.

50 Lásd https://velvet.hu/gumicukor/2015/03/16/kelemen_annara_ra_sem_lehet_ismerni/.

51 Lásd https://velvet.hu/gumicukor/2015/12/04/kelemen_anna_szerelemre_vagyik/.

52 Lásd https://velvet.hu/gumicukor/2015/03/19/kelemen_anna_varhat_a_konyve_utan_jaro_penzere/.

53 Lásd https://azonnali.hu/cikk/20200217_-meg-lehet-nezni-a-magas-pozicioban-levo-ferfiak-noi-miben-kulonboznek-a-magamfajtatol-kelemen-anna-az-azonnalinak.

a médiamegjelenések gyakorisága, 2) a médiamegjelenések műfaji és tartalmi sajátosságai, 3) a megjelenésekből kiolvasható élettörténet jellemzői, 4) az élettörténetből kirajzolódó személyiség karakterisztikus jegyei és 5) az élettörténetből és a személyiségből kiolvasható morális tanmesék vonzereje.

A médiamegjelenések gyakoriságát figyelembe véve a fenti vizsgálatból kiderül, hogy az elmúlt öt év során az online bulvármédia nagy rendszerességgel közvetítette a Kelemen Anna életével kapcsolatos híreket. A megjelenések gyakoriságában ugyan vannak kiugró és kisebb intenzitású periódusok, de a vizsgált időszakban ritkán telt el egy-két hétnél hosszabb idő anélkül, hogy valamelyik platform ne foglalkozott volna a celebnő életével. Ráadásul a cikkek tartalmi vizsgálata számos összefüggést tárt fel a különböző médiafelületeken történő különböző megjelenések között, például olyan bulvárcikkek esetében, amelyek Anna televíziós vagy online szerepléseivel foglalkoztak. Ezek alapján könnyen belátható, hogy a híresség tényleges láthatósága a vizsgált időintervallumban jóval nagyobb volt annál is, mint amit a három online portál sugall. Mindebből arra következtethetünk, hogy Kelemen Anna karaktere gyakorlatilag állandó szereplő lett azoknak az életében, akik a bulvármédia rendszeres fogyasztói. A megjelenések gyakorisága pedig arra is rámutat, hogy a hazai celebvilág egyik legismertebb szereplőjéről van szó, aki az évek során olyan ismeretlen ismerőssé vált az olvasók körében, akinek rendszeresen bepillantást nyerhetnek az életébe, megismerhetik a magánéletét, örömét, bánatát.

A *mediamegjelenések műfaji és tartalmi sajátosságait* tekintve megállapítható, hogy a celebnővel foglalkozó cikkek a tabloidok összes jellemző tulajdonságával rendelkeznek. A portálokon megjelent írások rövidek, a szövegek általában négy-öt mondatban foglalnak össze egy-egy izgalmas történetet. A cikkekhez figyelemfelkeltő, kattintásvadász címek társulnak, amelyek nemegyszer megtévesztő vagy szándékosan félrevezető üzenetekkel próbálják rávenni a közönséget a tartalom fogyasztására. Az írások nyelvi, stilisztikai kidolgozottsága alacsony szintű, a szövegekre hétköznapi nyelvhasználat jellemző. A szerkesztők a szövegeket szinte kivétel nélkül képekkel vagy videókkal társítják, amelyek nemcsak az írott anyag illusztrációjaként jelennek meg, hanem sok esetben a cikkek kiindulópontját vagy éppen azok legfőbb témáját szolgáltatják. Ezzel együtt az álló- és mozgóképeknek magyarázó vagy értékcsökkentő funkciót is tulajdoníthatunk, hiszen gyakran előfordul, hogy a szövegek a vizuális tartalomra reflektálnak, és esetenként az írások csak a kép vagy a videó megtekintésével együtt értelmezhetőek. A cikkek műfaji és tartalmi sajátosságai tehát lehetővé teszik, hogy a Kelemen Annáról szóló tabloidok az egyszerűen elérhető, könnyed, gyors szórakozás iránti vágy kielégítésének forrásai legyenek. Ehhez ráadásul nem kell különösebb felkészültség vagy előismeret, mivel a történetek külön-külön is elég izgalmasak és érdekesek ahhoz, hogy az olvasó figyelmét megragadják és néhány percre lekössék.

A vizsgálat legfontosabb eredményeit részben *a megjelenésekből kiolvasható élettörténet jellemzőivel* kapcsolatban tudjuk megfogalmazni. A bulvárcikkekéből kiinduló biográfiai rekonstrukció azt sugallja, hogy Kelemen Anna fordulatokban gazdag, mozgalmas időszakot tudhat maga mögött 2015 és 2020 között. Az elmúlt öt év során a celebnő életeseményei egy teljes kört írtak le abban az értelemben, hogy a botrányokban bővelkedő 2015, 2016-os időszakot egy valamivel nyugodtabb, letisztultabb periódus követte 2017 és 2018 eleje között, majd 2018 második felétől kezdve – az egyre intenzívebb politikai és közéleti szerepvállalás mellett – újra megszapordtak a figyelemfelkeltő, polgárpukkasztó hírek is.

A vizsgált időszakban a bulvár által bemutatott életesemények jól igazodnak a tabloidok alapvető tematikájához és kulturális logikájához, vagyis a hírek többsége a test, a szex, a pénz és a magánélet kérdéskörével foglalkozik. Kelemen Annáról az elmúlt öt év során megjelent cikkekben a szexualitás legkülönfélébb változataival találkozhatott az olvasó, ezzel szoros összefüggésben állandóan megjelent a prostitúció témája, ahogy a test leleplezése és folyamatos átalakulása is állandó témát biztosított a sajtónak.

A hírességről kiderült, hogy drogokat használt, nemcsak csalásokkal és lopásokkal gyanúsították, hanem ő maga is elszenvetője volt hasonló visszaéléseknek. Mindeközben a magánélete is számtalan meglepetést tartogatott, mivel nemcsak nagy lelkesedéssel kereste a szerelmet, hanem meg is találta a párját, vidékre költözött, gyereket nevelt, majd szakított, és visszatért a korábbi botrányos életmódjához. Következésképpen Kelemen Anna életében a legnagyobb mélységek és magasságok váltakoztak az elmúlt öt év során, s ezekben az emberi természet sötét oldala és nemes tulajdonságai egyaránt felfedezhetőek. A Kelemen Annáról szóló történetekre tehát nem jellemző, hogy szélsőségesen polarizáltak lennének, vagyis hogy csak a rosszról vagy csak a jóról szólnának, viszont az újságírók minden esetben olyan kommentárokat fűznek a tartalomhoz, amely egyértelmű

útmutatást ad a közönségtől elvárt érzelmi reakciókra vonatkozóan. Mindent összevetve kijelenthető, hogy Kelemen Anna bulvármédiában kirajzolódó élettörténete összefüggő szöveg, amely egy folytatásos szappanoperához hasonló, és amely meglepő pontossággal adagolja a botrányokat, a leleplezéseket, a próbatételeket és az újjászületéseket (Boorstin 1961, Cashmore 2014).

A jelenség értelmezésének szempontjából további összefüggéseket tárhat fel *az élettörténetből kirajzolódó személyiség karakterisztikus jegyeinek vizsgálata*. Ezzel összefüggésben az első felismerésünk az lehet, hogy Kelemen Anna nyilvános imázsa jól megfeleltethető a celebritás passzív kategóriájának. Chris Rojek értelmezése szerint a celebek nem az eredményeik, hanem a személyiségük okán válnak érdekessé, ahogy Kelemen Anna is csak médiának tulajdonított ismertséggel (*attributed celebrity*) rendelkezik, hiszen a hírneve mögött nem áll hagyományos értelemben vett komoly teljesítmény (Rojek 2001).

A második fontos felismerésünk az lehet, hogy Kelemen Anna bulvármédiában megjelenő személyisége képlékeny, állandó változásban van. A folytonos metamorfózis állapotában lévő karakternek időnként a sötét oldala kerül felszínre a különböző leleplezések és botrányok eredményeként, máskor a nemesebb emberi értékek dominanciája jellemző – az utóbbiak a próbatételeken és a pozitív rítusokat tartalmazó újjászületéseken keresztül nyilvánulnak meg. Ezzel együtt azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a bulvármédia sohasem a valóságot reprezentálja, vagyis Kelemen Anna esetében is egy olyan részben fikciós karakterről van szó, amely egyszerre szolgál társadalmi, gazdasági és kulturális célokat (Jenei 2008). Ez a gyakorlat nemcsak arra alkalmas, hogy a megkonstruált karaktereken keresztül a bulvármédia megragadja és fenntartsa a nyilvánosság érdeklődését, hanem arra is, hogy profitot termeljen és útmutatást nyújtson a társadalmi normák tekintetében. Összegezve az eddigieket: az élettörténetből kirajzolódó személyiség karakterisztikus jegyei egyértelműen igazolják, hogy a celebritás nemcsak a híres emberek egy típusaként értelmezhető, hanem egy maszk vagy (ön)reprezentációs stratégia is, egy olyan diszkurzív műfaj, amelyet a kereskedelmi érdek, a tömegmédiá és a reklámpiar hoz létre (Turner 2004).

Az élettörténetből és személyiségből kiolvasható morális tanmesék vonzereje ugyancsak komoly szerepet játszhat abban, hogy Kelemen Anna népszerűsége tizenöt éve töretlenül mondható a bulvármédiában (Jenei 2005). Az évek során megjelent számtalan izgalmas történet mindegyike tartalmaz olyan morális jelentéstöbbletet, amely nemcsak a celebnő életére vonatkozóan hordoz fontos tanulságokat, hanem a hétköznapi olvasó számára is eligazodást nyújthat a társadalom által helyesnek és helytelennek ítélt magatartásformák között.

A vizsgálat alapján könnyű belátni, hogy a Kelemen Annáról szóló bulvárhírek az érzelmekre és az ösztönökre hatnak, s ezt a hatást az újságírók egyebek között azzal érik el, hogy a celebnőről szóló történeteket egy olyan értelmezési kerettel együtt tálalják, amelyben kódolva vannak a társadalmi elvárásoknak megfelelő normatív rendszerek. Viszont az átlagos bulvárszereplőkhöz képest Anna esetében az a különbség, hogy az ő karaktere és története sokszínűek, így az ezekből kiolvasható morális üzenetek is sokfélék. Ezen keresztül a vizsgálat arra is rámutat, hogy a celebnőről szóló hírek szenzációhajhász, érzelmekre ható, sokkolni és szórakoztatni akaró történetei, amelyek egyszerre közönségesek és humorosak is, gyakran görbe tükröt tartanak az elfogadott értékrendek elé, s egyben leleplezik azok relatív igazságértékét, társadalmilag konstruált jellegét. Kétségtelen, hogy a közönség számára a Kelemen Annáról szóló tabloidok egyik legnagyobb élvezeti értéke éppen a normasértés körül kialakuló látens vagy manifeszt vita lehet, ami ebben az esetben is nemcsak megerősíti, hanem sokszor újra is alkotja az elfogadható viselkedés szabályait. Ennek megfelelően a celebnő botrányai olyan nyilvános rítusokként jelennek meg a nyilvánosság szférájában, amelyekben a szent (a jó, a rend, a tisztaság) kerül szembe a profánnal (a rosszal, a káosszal, a tisztátalansággal), és amelyek morális útmutatást nyújthatnak egy szekularizált világban.

5. Összegzés: a hibrid celebritás fogalma

Az elvégzett vizsgálat végkövetkeztetése az lehet, hogy Kelemen Anna a 21. század egyik új típusú hírességének tekinthető, amely a *hibrid celebritás* kifejezéssel írható le a legérzékletesebben (Arthurs & Little 2016). Értelmezésem szerint ez a terminus egyszerre vonatkozik a híresség médiamegjelenéseire, vagyis arra a tényre, hogy a celebritás teljes, átfogó, 360 fokos médiajelenléttel rendelkezik, valamint utal annak karakterére és nyilvános imázsának jellemzőire is (Chadwick 2017).

Kelemen Anna példáján keresztül jól látható, hogy a hibrid celebritások a hagyományos tömegmédiá és az új média lehetőségeinek együttes kihasználásával maximalizálják a láthatóságukat, vagyis a médiakörnyezet fejlődésével párhuzamosan újabb és újabb felületekre terjesztik ki az ismertségüket. A legsikeresebb hibrid celebritások (például Kim Kardashian, Kylie Jenner, Dan Blizerian) esetében mindemögött egy jól átgondolt tartalomstratégia és tartalomnedzsment is felfedezhető, amely biztosítja, hogy a megfelelő tartalmak megfelelő időközönként kerüljenek ki a megfelelő felületekre. Ugyanakkor a hibriditás a nyilvános karakteren keresztül is megnyilvánul, hiszen a hosszú időn keresztül sikeres celebek a legtrikább esetben számítanak egyoldalúnak. Éppen ellenkezőleg: ahogy Kelemen Anna példája is mutatja, a hibrid celebritások egyszerre hordoznak pozitív és negatív karakterjegyeket, s ezek egyszerre teszik szerethetővé és a gyűlölet tárgyává a hírességeket. Nyilvános imidzsük jellemzőiből kifolyólag a hibrid celebritások sohasem unalmasak; állandóan változó személyiségük hosszabb távon is mindig képes megragadni és megtartani a közönség figyelmét. Ez az állandó változás, változékony karakter ma már nemcsak a celebekre, hanem a médián keresztül megszerezhető hírnév összes létező transzformációjára egyre jellemzőbb, s ez a felismerés további kutatások kiindulópontja lehet.

Irodalom

- Alberoni, Francesco (2007): *The Powerless Elite*. In: Su Holmes & Sean Redmond (eds): *Stardom and Celebrity*, pp. 65–77. London: Sage Publications.
- Arthurs, Jane & Ben Little (2016): *Hybrid Media Celebrity*. In: Russel Brand et al. (eds): *Comedy, Celebrity, Politics*, pp. 55–83. London: Macmillan.
- Berger, Peter & Thomas Luckmann (1966): *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Garden City, NY: Anchor Books.
- Boorstin, Daniel J. (1961): *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Atheneum.
- Cashmore, Ellis (2014): *Celebrity Culture*. New York: Routledge.
- Chadwick, Andrew (2017): *The Hybrid Media System. Politics and Power*. Oxford: Oxford University Press.
- Császi Lajos (2002): *A média rítusai*. Budapest: Osiris Kiadó & MTA–ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport.
- Császi Lajos (2003): A média tabloidizációja és a nyilvánosság átalakulása. *Politikatudományi Szemle*, 2. sz. 157–172. o.
- Dayan, Daniel, & Elihu Katz (1992): *Media Events*. Cambridge: Harvard University Press.
- Farkas Dezső (1994): Gulyásleves vagy hamburger, avagy Magyarország amerikanizációja. *Valóság*, 37. évf. 11. sz. 12–38. o.
- Gálik Mihály & Ferenc Dénes (1992): *From Command Media to Media Market: The Role of Foreign Capital in the Transition of the Hungarian Media*. Budapest: working paper, Department of Business Economics, Budapest University of Economics.
- Goodwin, John (2012): *Sage Biographical Research*. London: Sage.
- Gould, Isabel Ferreira (2008): Deacting the Past: Africa, Colonialism, and the New Portuguese Novel. *'Recapricorning' the Atlantic: Special Issue of Luso-Brazilian Review*, vol. 45, no. 1. pp. 182–197.
- Guld Ádám (2019): Konvergens média, konvergens médiastárok? *Alföld: irodalmi művészeti és kritikai folyóirat*, 70. évf. 3. sz. 44–53. o.
- Guld Ádám (2020): „A sztárok mindenhol ott vannak.” A 360 fokos ismertség jellemzői egy kvalitatív közönségkutatás tükrében. *Médiakutató*, tavasz, 79–92. o.
- Gulyás Ágnes (2000): Bulvárlapok a rendszerváltás utáni Magyarországon. *Médiakutató*, tél, 18–31. o.
- Havas Henrik (2003): *Kurvaélet*. Budapest: Alexandra.
- Havas Henrik (2004): *Pornó 1. – Prúdek legyünk, vagy...?/hetero..., soft..., hard...* Budapest: Alexandra.
- Havas Henrik (2004): *Pornó 2. – Prúdek legyünk, vagy...?/bizarr!...* Budapest: Alexandra.
- Havas Henrik (2007): *Méhkirálynő – Kelemen Anna története*. Budapest: I.A.T.

- Hodder, Ian (2012): The Interpretation of Documents and Material Culture. In: John Goodwin (ed.): *Sage Biographical Research*, pp. 171–189. London: Sage.
- Jenei Ágnes (2005): Kereskedelmi televíziózás és demokrácia. *Médiakutató*, ősz, 7–19. o.
- Jenei Ágnes (2008): A sztár változó fogalma. *Médiakutató*, tavasz, 7–15. o.
- Kelemen Anna (2014): *Harminc nap a nép szolgálatában – Így szexel a magyar elit*. Budapest: Ulpius-ház.
- Leskelä-Kärki, Maarit (2012): Narrating Life Stories in between the Fictional and the Autobiographical. In: John Goodwin (ed.): *Sage Biographical Research*, pp. 69–77. London: Sage.
- Monaco, James (1978): *Celebrity: The Media as Image Makers*. New York: Doubleday.
- Myat Kornél (2010): Médialemeletek és a késő-modern médiakörnyezet. *Médiakutató*, nyár, 47–63. o.
- Rojek, Chris (2001): *Celebrity*, pp. 47–63. London: Reaktion.
- Schütze, Fritz (2007): *Biography Analysis on the Empirical Base of Autobiographical Narratives: How to Analyse Autobiographical Narrative Interviews - Part I.*, http://www.zsm.ovgu.de/zsm_media/Das+Zentrum/Forschungsprojekte/INVITE/B2_1-p-140.pdf.
- Töröcsik Mária 2017: *Self-marketing*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Turner, Graeme (2004): *Understanding Celebrity*. London & Thousand Oaks & New Delhi: Sage.

Abstract in English

“I think that I’m the Jolly Joker, because if there’s no topic, you can still rely on me.” Hybrid celebrity and the cultural logic of “kelemenannism”

Over the past 15 years, Kelemen Anna has become a fixed star in the Hungarian celebrity world. Some admire her, but the majority of the public enjoys forming harsh opinions about her activities. This high level of visibility could only be achieved by a comprehensive media presence that includes the press, television, radio, books, and online media. This visibility also demonstrates that the public’s interest in the celebrity has been constant for many years. The phenomenon also raises a number of exciting questions: What characterizes today’s celebrities, and why do we find the concepts of *celebrity society* and *celebrity culture* increasingly relevant? Who are celebrities, and what role do they play in the age of late modern, mediatised publicity? What may be behind this increased interest in celebrities, and what strategies do the most successful celebrities use to maintain public interest? This study seeks answers to these questions through an examination of the Kelemen Anna phenomenon.

Keywords: celebrity culture, celebrity society, hybrid celebrities, star studies

Guld Ádám PhD médiakutató, kommunikációs szakember, a PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszékének adjunktusa, az IMEC és a MEDU CAMP előadója és szakmai partnere generációs kommunikáció és influencer-kommunikáció területeken. Alapító tagja és titkára a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság E-hétköznapi Szakosztályának, illetve a médiatudományi oktatással, kutatással és tehetséggondozással foglalkozó Médianegyed Egyesületnek. 2012-óta foglalkozik a különböző generációk kommunikációs és médiahasználati szokásaival. A témában megjelent írásai egyebek között a *Marketing és Menedzsment*, a *Korunk* és a *ME.doc* című folyóiratokban olvashatóak. Az ifjúsági kultúrákkal foglalkozó önálló kötete 2018 augusztusában jelent meg. Legutóbbi írása a *Médiakutató*-ban: „A sztárok mindenhol ott vannak” (2020. tavasz).